

РЕЙ БРЕДЪРИ ТÊТЕ-À-ТÊТЕ

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2002

chitanka.info

Една лятна вечер, докато двамата с приятеля ми Сид вървахме рамо до рамо по Оушън Парк, забелязахме позната гледка на една от пейките пред нас, недалеч от вълнолома.

— Гледай и слушай — казах му.

Гледахме и слушахме.

Беше онази възрастна еврейска двойка. Доколкото можех да преценя, той бе на около седемдесет, а тя — може би на шестдесет и пет. Говореха и ръкомахаха, без да се слушат.

— Казвал съм ти го сто пъти — настояваше той.

— Какво си ми казвал? Нищо!

— Не е вярно — възрази той. — Винаги ти казвам нещо. При това много важно, ако си си направила труда да забележиш.

— Много важно, чуйте го само. — Тя вдигна очи към небето. — И какво по-точно?

— Ами, за сватбата...

— *Пак ли* за сватбата?

— Разбира се! Разходите, объркването...

— *Кой* е бил объркан?

— Мога да ти покажа...

— Недей. Не разбираш ли, глуха съм! Не искам да те слушам!

И така нататък, и така нататък.

— Искан ми се да имах касетофон — казах аз.

— Защо ти е касетофон? — възрази Сид. — Мога да ти кажа всичко, което чух. Обади ми се в три през нощта и ще ти го кажа дума по дума.

Продължихме нататък.

— Седят на една и съща пейка всяка вечер от години!

— Изобщо не ме учудва — каза Сид. — Доста са весели.

— Не ти ли се струват тъжни?

— Тъжни ли? Я стига! Та те са същински водевилни актьори. Нищо не им пречи да се появят в утрешното представление на цирка!

— Добре де, но не са ли поне *мъничко* тъжни?

— Стига. Обзалагам се, че са женени поне от петдесет години. Тези дрънканици са започнали преди сватбата им и са продължили и след медения месец.

— Но те не се *слушат* един друг!

— Да, но се *редуват*! Първо не слуша тя, после той. Та нали ако някога обърнат внимание на приказките на другия, с тях е свършено. А така никога не биха могли да станат клиенти на Фройд.

— Защо?

— Защото изливат всичко навън и не остава нищо, което да ги терзае. Готов съм да се закълна, че си лягат с караници и след две минути заспиват с усмивки на уста.

— Сериозно ли *мислиш* това?

— Имах леля и вуйчо като тях. Няколко обидни подмятания са гаранция за дълъг живот.

— И колко дълго живяха те?

— Леля Фани и вуйчо Аса ли? Осемдесет и осемдесет и девет.

— Чак *толкова*?

— На диета от думи. Същински еврейски бадминтон — той прави точка, тя му връща, *той* прави нова и така нататък. Няма победители, но пък няма и победени.

— Никога не съм го поглеждал от този ъгъл.

— Ами погледни го — каза Сид. — Хайде, време е да пийнем по нещо.

Обърнахме се и закрачихме в прекрасната лятна вечер.

— И още нещо! — викаше старецът.

— Има още сто неща!

— Да не ги броиш?

— Да не съм ги записвала?

— На кого му пука за списъци?

— На мен. Щом на теб не ти пука. Чакай!

— Остави ме да свърша!

— Това никога не свършва — отбеляза Сид, след като ги подминахме и разгорещеният спор заглъхна някъде зад нас.

Две вечери по-късно Сид ми звънна.

— Взех касетофон.

— Защо?

— И двамата сме писатели. Да съберем малко материал за мелницата.

— Не знам...

— Хайде, размърдай се.

Отново поехме в поредната чудесна калифорнийска вечер — от онези, за които не разказваме на познатите си от Източното крайбрежие от страх да не ни повярват.

— Не искам да слушам — каза той.

— Млъкни и ме чуи! — каза тя.

— Не ми казвай — със затворени очи промърморих аз. — Продължават в същия дух. Същата двойка. Същият разговор. Перцето винаги е във въздуха над мрежата. Никой не се е предал. Наистина ли смяташ да използваш касетофона?

— Дик Треиси го е *изобретил*. Аз го *използвам*.

Вървахме бавно. Чух как устройството изщраква.

— Как му беше името? А, да. Айзък.

— Не е вярно.

— Разбира се, че се казва Айзък.

— Аарон!

— Нямам предвид Аарон. Той е по-големият брат.

— По-малкият!

— Кой ти каза?

— Ти. И бил лош.

— Клевети.

— Истини, които никога не приемаш.

— Ще го докажа на всяка цена.

— Страхотно — измърмори Сид, докато се отдалечавахме заедно с гласовете им, уловени в малката машинка.

След това то стана. Просто ей така.

Внезапно пейката остана пуста две поредни вечери.

На третата спрях при малкото ресторантче за кашер недалеч, кимнах към пейката и попитах. Не знаех имената им. Разбира се, Роза и Ал, Ал и Роза. Щайн, това им била фамилията. Ал и Роза Щайн. От години не пропускали нито вечер. Е, Ал вече го нямало. Това било положението. Починал във вторник. Наистина, сега изглеждало някак пусто. Но какво да се прави?

Направих каквото можах, воден от спонтанната тъга към двама души, които ми бяха едновременно и непознати, и посвоему близки. От малката местна синагога научих името на едно също толкова малко

гробнице и по някакви странни и полуосъзнати причини един късен следобед отидох там. Чувствах се като двадесетгодишен гоим (какъвто навремето бях), който се взира в храма в центъра на Лос Анжелис и се чуди какво ли ще е да си сред всички онези хора със странни шапки и да участваш в молитвите им.

В гробището открих онова, което знаех, че ще откроя. Възрастната жена беше там, седнала до камъка, на който бе издълбано името му. И говореше, говореше непрекъснато, докосваше камъка и продължаваше да говори.

А той? Ами какво друго? Не слушаше.

Постоях известно време, послушах, затворих очи и тихо се измъкнах.

Когато слънцето залезе и нощната мъгла започна да се вие на кълбета, минах покрай пейката. Беше все така празна, което правеше нещата още по-лоши.

Какво да се прави?

Обадих се на Сид.

— Още ли пазиш онзи касетофон? А записите?

През една от последните летни вечери двамата със Сид направихме обичайната си разходка до ресторантчето, минахме покрай чудесната пастърма и сладкишите с извара, избрахме си по нещо и закрачихме към пейките покрай брега. Водехме някакъв оживен спор. Внезапно Сид каза:

— Знаеш ли, често се чудех...

— За какво? — попитах аз и проследих погледа му. Гледаше към пейката, която бе празна от близо седмица.

— Виж. — Сид докосна ръката ми. — Виждаш ли онази старица?

— Да, и какво?

— Върнала се е! Мислех си, че е болна или нещо е станало, но ето я пак.

— Зная — усмихнах се аз.

— Но *откога*? Седи на същата пейка. И говори като луда.

— Да.

Приближихме.

— Но е самичка — каза Сид възможно най-тихо. — Говори *на себе си*.

— Почти — казах аз. Бяхме се приближили достатъчно. — Слушай.

— Все същите остроумия. На кого са му притрябвали доводи? — казваше възрастната жена. Беше се навела към празната половина на пейката, очите ѝ горяха, лицето ѝ беше напрегнато. — На кого? Имам си достатъчно. Слушай!

И изведнъж най-ненадейно се чу отговор.

— Да съм я бил слушал! — извика някакъв глас. — Какво да слушам? Защо да слушам?

Сид възкликна удивено.

— Това беше *неговият* глас! — прошепна той. — Но нали е *мъртъв*!

— Да — казах аз.

— И още нещо — продължаваше старицата. — Виж се само как ядеш. Някой път просто се *погледни*!

— Много ти е лесно. Да не почна аз да приказвам! — озъби ѝ се гласът на стареца.

— Хайде де, кажи го!

Нещо изщрака. Погледът на Сид се плъзна надолу. Видя същото, което и аз. Своя малък касетофон в ръката на възрастната жена.

— И още нещо — продължи тя.

„Щрак“.

— Защо ли се занимавам изобщо с това! — извика гласът на мъртвия.

„Щрак“.

— Ще видиш, такива неща ще ти припомня! — извика тя.

Сид ме погледна.

— Ти ли?

— Аз.

— И как?

— Взех твоите записи — обясних му. — Записах само неговите реплики и оставих между тях паузи, за да може да му отговаря. На някои места той просто крещи, без да отговаря. Или пък може да го изключи, за да му се навика, и след това да го включи отново.

— Но как разбра...

— Беше на гробището — казах. — Не можех да го понеса. Говореше и говореше на онова студено парче мрамор, без никакъв отговор. Затова презаписах касетите ти — само неговите викове и брътвежи — и един следобед я открих пак на гробището. Сигурно щеше да си остане там, докато не умре от глад. И без да получава никакви отговори. Но отговори *трябва* да има. Дори да не ги чуваш или да си мислиш, че не ги чуваш. Затова просто отидох при гроба, включих касетофона, дадох ѝ го, убедих се, че той вика, и си тръгнах. Не се обърнах, нито изчаках да видя дали тя също ще му се развика. Просто си тръгнах. На следващата вечер се беше върнала на пейката и ядеше нещо. Мисля, че ще оживее. Не е ли чудесно?

Сид слушаше. Старецът се оплакваше.

— Защо изобщо се занимавам с това? Защо? Е, и какво? Чакам!

— Добре, умнико! — извика му старицата.

Двамата със Сид се отдалечихме в здрача. Гласовете на спореците заглъхнаха зад нас.

Сид ме хвана под ръка и каза:

— Чудесна постъпка за един гоим. Какво искаш в замяна?

— Една пастърма с ръж?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.